

राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियानाच्या (NMAET) कृषि विस्तार उप अभियानातंत्रज्ञान राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांमध्ये सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) योजनेतंत्रज्ञान सर्वसाधारण प्रवर्गासाठीचा सन २०२०-२१ चा अखर्चित निधी केंद्र हिस्सा रु. १६००.०० लक्ष व राज्य हिस्सा रु. १५९९.६ लक्ष असा एकूण रु. ३१९९.६ लक्ष इतका निधी पुनर्जिवित करून चालू वर्षी विनियोगात आणण्यास मान्यता देणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.५५/३-अे,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक : १८ मे, २०२१

वाचा -

१. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. ३६-२८/२०१७-एई, दि. ०६.०५.२०२०

२. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. ३६-२८/२०१७-एई, दि. २२.०३.२०२१

३. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.५५/३-अे, दि. २३.०३.२०२१

४. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय यांचे पत्र क्र. ९-८/२०२१-एई (सी.क्र.९६८४९),
दि. २३.०४.२०२१

५. संचालक आत्मा यांचे पत्र क्र.आत्मा/ प्र.क्र.०१/ लेखा /निवि/पुनर्जिवित/३००/२१, दि. २६.०४.२०२१

प्रस्तावना -

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियानातंत्रज्ञान (NMAET) कृषि विस्तार उप अभियान राबविण्यात येत आहे. सदर उप अभियानात राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांमध्ये सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) ही योजना केंद्र व राज्य शासनाच्या ६०:४० अर्थसहाय्याच्या प्रमाणात राबविण्यात येते. सदर योजना सन २०२०-२१ मध्ये राबविण्यासाठी एकूण रु. १२७.२८ कोटी रुपयांच्या राज्य कृती विस्तार आराखडा (SEWP) तयार करण्यात आला असून त्याअंतर्गत सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिता केंद्र हिस्सा रु. ३४५२.०३ लक्ष व राज्य हिस्सा रु. २७३५.२१ लक्ष असा आहे आणि तो राज्य प्रकल्प मंजुरी समितीच्या (SLSC) मान्यतेने केंद्रीय कृषि मंत्रालयाच्या मंजूरीसाठी सादर करण्यात आला होता.

उपरोक्त संदर्भ क्र.४ अन्वये केंद्र शासनाने सन २०२०-२१ मधील अखर्चित निधी पुनर्जिवित करून सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात वापरण्यासाठी मान्यता दिली आहे. त्यानुसार, सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी सन २०२०-२१ चा राज्य शासनाकडे प्रलंबित असलेला निधी, केंद्र हिस्स्याचा रु. १३४०.८७ लक्ष व राज्य हिस्स्याचा रु. १४७६.८३ लक्ष असा एकूण रु. २८१७.७ लक्ष इतका निधी, लेखाशिर्षनिहाय २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात खर्च करण्यासाठी बीडीएस प्रणालीवर वितरित करण्याबाबतचा प्रस्ताव संचालक (आत्मा) यांनी संदर्भाधीन दि. २६.०४.२०२१ च्या पत्रान्वये शासनास

सादर केला आहे. तथापि संचालक(आत्मा) यांच्या प्रस्तावास अनुसरुन वित्त विभागास सादर केलेल्या नस्तीवर वित्त विभागाने सदर योजनेकरिता केन्द्र हिस्स्याचा सन २०२१-२२ करिता अर्थसंकल्पित रु.४०००.०० लक्ष निधीच्या फक्त ४० टक्के निधी व राज्य हिस्स्याचा सन २०२१-२२ करिता अर्थसंकल्पित रु. २६६६.०० लक्ष निधीच्या फक्त ६० टक्के निधी वितरणास मान्यता दिली आहे. त्यास अनुसरुन आत्मा अंतर्गत सन २०२१-२२ या अर्थिक वर्षाकरिता सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिताचा सन २०२०-२१ मधील अखर्चित निधी वितरीत करणेकरिता केंद्र हिश्याचा रु. १६००.०० लक्ष निधी व राज्य हिश्याचा रु. १५९९.६ लक्ष निधी याप्रमाणे एकूण रु. ३१९९.६ लक्ष निधी आयुक्त (कृषि) यांना बीडीएस प्रणालीवर वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे -

शासन निर्णय :

१. केंद्र पुरस्कृत राज्य कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करण्यासाठी सहाय्य उप अभियान (आत्मा) या योजनेतील सर्वसाधारण प्रवर्गाकरिताचा सन २०२०-२१ मधील अखर्चित निधी केंद्र हिस्सा रु. १६००.०० लक्ष (रु. सोळा कोटी फक्त) व राज्य हिस्सा रु. १५९९.६ लक्ष (रु.पंधरा कोटी नव्यानव लाख साठ हजार फक्त) असा एकूण रु. ३१९९.६ लक्ष (रु. ऐकतीस कोटी नव्यानव लाख साठ हजार फक्त) इतका निधी सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात पुनर्जिवित करून आयुक्त (कृषि) यांना बीडीएस प्रणालीवर वितरित करण्यात येत आहे.
२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी कृषि आयुक्त यांना अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीवर वितरीत करण्यात येणारा चालू वर्षाकरिता सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी केंद्र हिश्याचा रु.१६००.०० लक्ष (रु. सोळा कोटी फक्त) खर्च चालू वर्षी पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

अ) मागणी क्रमांक डी-३, २४०१ पीक संवर्धन,१०९ विस्तार व शेतकरी प्रशिक्षण,(०१) माहिती व प्रचार, (०१) (४४) - कृषि उन्नती योजना- कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करण्याकरिता सहाय्य (आत्मा) -उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ ४४४५), ३३ अर्थसहाय्य

तसेच केंद्र हिश्यास समरूप राज्य हिश्याचा रु. १५९९.६ लक्ष (रु.पंधरा कोटी नव्यानव लाख साठ हजार फक्त) खर्च चालू वर्षी पुढील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

ब) मागणी क्रमांक डी-३, २४०१ पीक संवर्धन, १०९ विस्तार व शेतकरी प्रशिक्षण, (०१) माहिती व प्रचार, (०१) (४३) - कृषि उन्नती योजना- कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणा करण्याकरिता सहाय्य (आत्मा) -उप अभियान (केंद्र पुरस्कृत योजना) (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१ ४४३६), ३३ अर्थसहाय्य

३. योजनेकरीता प्रत्यक्ष वितरीत करण्यात येणा-या निधीच्या मर्यादेत योजनेची अंमलबजावणी करावी.

४. आयुक्त (कृषि) यांनी या योजनेसाठी केंद्र शासनाने विहीत केलेल्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन योजनेतर्गत उद्दिष्ट निहाय अंमलबजावणीच्या सविस्तर सूचना क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात, त्यामध्ये पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्यात याव्यात.

५. लाभार्थी निवडताना अत्यल्प व अल्प भू-धारक, महिला शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे व अशा लाभार्थ्यांना देण्यात आलेल्या लाभाबाबत स्वतंत्र नोंदी ठेवाव्यात.
६. या कार्यक्रमाचे मुल्यमापन त्रयस्थ संस्थेकडुन (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.
७. सन २०२१-२२ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी तालुका कार्यालये/ पंचायत समिती/जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी तसेच, ती यादी कृषि विभागाच्या वेबसाईटवर देखील प्रदर्शित करावी.
८. सन २०२१-२२ मध्ये राज्यात सदर योजनेची अंमलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टिने, पुढील अधिकाऱ्यांना नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१.	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी, आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२.	जिल्हास्तर	संबंधित प्रकल्प संचालक आत्मा	संबंधित जिल्हा अधिकारी कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी.

९. या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला सर्व निधी सर्व जिल्हयांना पीएफएमएस प्रणालीव्वारे वितरीत करावा.
१०. सदर योजनेतर्गत सन २०२१-२२ मध्ये वितरीत केलेल्या निधीचे लेखापरिक्षीत केलेली उपयोगिता प्रमाणपत्रे (Audited Utilization Certificates) सत्वर सादर करावीत.
११. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक १८८/१४३१, दि.०७/०५/२०२१ अन्वये तसेच वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्रमांक १६१/२०२१/व्यय१, दि.११/०५/२०२१ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०५१८१४२८४०४९०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(बा. कि. रासकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति -

१. मा.मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. मा.राज्य मंत्री (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. आयुक्त (कृषि) तथा राज्य नोडल अधिकारी आत्मा, कृषि आयुक्तालय, पुणे

५.संचालक (आत्मा), कृषि आयुक्तालय, पुणे
६.सर्व जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष आत्मा नियामक मंडळ (मुंबई शहर व मुंबई उपनगर वगळून)
७.सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
८.सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
९.सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद तथा उपाध्यक्ष आत्मा नियामक मंडळ
१०.संचालक वनामती, नागपूर
११.उप संचालक, आत्मा, सामेती, पुणे
१२.सहाय्यक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१३. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
१४.सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा),
१५.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
१६.कृषि विकास अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
१७.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१८.महालेखापाल - १/२(लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई /नागपूर
१९.वित्त विभाग (का.व्यय-१) (अर्थसंकल्प-१२)(अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.३२
२०.नियोजन विभाग, कार्यासन - १४१४, १४३१, मंत्रालय, मुंबई.३२
२१.कार्यासन अधिकारी, २-अे, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२२.निवड नस्ती (कार्यासन-३अे)